

MOJE VÁLĚČNÉ TAŽENÍ EVROPOU

Pěšákem ve Francii
a leteckým pozorovatelem v Rusku

KARL KNOBLAUCH

OMNIBOOKS

Moje válečné tažení Evropou

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

OMNIBOOKS

Karl Knoblauch

Moje válečné tažení Evropou – e-kniha

Copyright © Omnibooks, 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Copyright © Verlagshaus Würzburg GmbH & Co., KG,
Flechsig Verlag
Beethovenstraße 5B
D-97080 Würzburg
Germany
Translation © 2019 Vlastimil Dominik

ISBN 978-80-882-7418-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-882-7419-3 (ePub)
ISBN 978-80-882-7420-9 (Mobi)
ISBN 978-80-882-7421-6 (PDF)

KARL KNOBLAUCH

MOJE VÁLEČNÉ TAŽENÍ EVROPOU

Pěšákem ve Francii
a leteckým pozorovatelem v Rusku

OMNIBOOKS

2019

ČÁST I

Pěchota – vstup do drsného života

1938

Rychlík Berlín-Vratislav jede nocí směrem Slezsko. Může být kolem druhé hodiny ráno. Stojím v chodbičce, opírám se čelem o sklo okna a dívám se ven do tmy. Jsem na cestě do slezského Frankensteinu a v kapse mám povolávací rozkaz. Myšlenkami jsem stále o krok před rychlíkem nebo zpátky v Hannoveru.

Rozloučil jsem se s rodiči. Matka se k mému rozhodnutí stát se vojákem nijak nevyjádřila. Otec vyslovil námitky, které ale nebyly nijak zásadní. Ovšem prohlásil, že podle jeho názoru by bylo správnější, kdybych se po skončení školy nejprve naučil nějaké „civilní“ povolání – do jisté míry jako jakousi „zálohu“. Podle jeho představ bych měl být po absolvování strojního oboru na vyšší technické škole technikem. V posledním školním roce jsem i já považoval tuhle cestu za přijatelnou, ale potom nastaly neustálé diskuze mezi žáky o „postavení vojáka ve státu a společnosti“. Vzpomínám si na stále se opakující rozhovory se svým spolužákem Herbertem Herwigem o přestávkách nebo na cestě ze školy. Cesta ze školy nebyla nikdy dost dlouhá, abychom to téma uzavřeli. Nakonec byla pro mne rozhodující nesmírná touha po samostatnosti a po nezávislosti na domě rodičů, v němž mi nic nechybělo. Blížící se vojenský život se svým nezbytným omezením osobních svobod na mne nemohl udělat dojem. Všichni moji mužští předci byli vojáci – otec od roku 1911 u gardové pěchoty v Berlíně a v roce 1914 šel do války v jednotce letectva. Proč bych tedy měl mít pochybnosti o tom, co mě teď čekalo?

Jdu zpátky do svého kupé. Jediný spolecestující, nějaký starší pán, je skrčený v rohu a dřímá. Musel jsem delší dobu spát. Když otvírám oči, vidím nad poli mlhu, kterou se pokouší proniknout slunce. Dnes je 18. listopadu 1938.

Vlak zastavuje v Legnici. Vystupuji, abych zde nasedl na přípoj přes Swidnici do Frankensteinu (dnes Zabkowice Slaskie). Na nástupišti stojí několik mladých mužů s lehkým zavazadlem, kteří také vystoupili z rychlíku Berlín-Vratislav. Je zřejmé, že všichni jsou na cestě do Frankensteinu. Oslovuji prvního a můj předpoklad se potvrzuje. Když přijíždí navazující vlak, jsme patnáctičlenná skupina, která do něj nastupuje pohromadě.

Po dobré hodině jízdy vjíždí vlak do Frankensteinu. Bereme si zavazadla a vystupujeme. Na nástupišti je přiměřeně řvoucí rotný: „Žáci poddůstojnické školy ke mně!“

Rychlým krokem jdeme k němu a nastupujeme do trojřadu, jako bychom už celé roky nic jiného nedělali. „Vpravo v bok – běžným krokem vchod!“ a jde se svižnou chůzí do kasáren stojících na okraji města u silnice do Heinesdorfu.

Železná kovaná brána do kasáren je otevřená a vcházíme dovnitř. Vlevo je strážní budka, vpravo velitelství, v pozadí kasárenský dvůr. Už nemohou být žádné pochyby, že jsme nyní součástí německé armády, přesněji německé pěchoty.

Druhý den je v 6.00 budíček. Z postelí nás vyháňá píšťalka službu konajícího poddůstojníka. Nosiči kávy se s velkými konvicemi ženou v cvičebním oblečení do kuchyně. Ostatní spěchají do koupelen. Řev poddůstojníků udávající tempo nás nahání zpátky na světnice. Vypít kávu, ustlat posteľe - a do „drilichu“.

„Roto nástup!“

Ve skupinách odcházíme k nástupní ploše. Jeden rotmistr podává hlášení „šikovateli“, hlavnímu rotmistrovi Seidelovi. Krátce nato přichází na scénu velitel roty kapitán Köhler a Seidel mu podává hlášení.

Krátké přivítání. Upozornění na vysoké nároky, které na nás jako na dobrovolníky budou klást a na závěr poznámka, že voják může přežít jen v duchu skutečného kamarádství – on věděl, o čem mluví – my ne, ještě ne. Kapitán Köhler přikládá ruku ke štítku čepice a šikovatel volá „Pozor!“; první setkání s důstojníkem, který mě, jak dneska vím, rozhodujícím způsobem formoval.

Po skupinách dostáváme ve skladu potřebné věci. Každý si nese ty své ve stanové celtě na světnici. Pod dohledem poddůstojníka se snažíme tu ohromnou hromadu uniforem, drilichových mundůrů, spodního prádla, bot a částí výstroje uložit podle přesných pokynů do skříněk. Překvapuje mě, že naše úsilí je po několika pokusech nakonec úspěšné.

Pozdě odpoledne jsme skoro hotoví. Večeříme na světnicích. Potom úklid světnice a v 21.00 její kontrola službu konajícím poddůstojníkem v doprovodu příslušného velitele družstva. Unavení padáme do postelí.

Budíček! „Nástup nosičů kávy!“...mytí – všechno jako vždy.

Od osmi hodin výuka o chování v prostoru kasáren. Vztahy k nadřízeným, všeobecný chod služby. Od velitele družstva rotného Karla Rubeho se dovídáme, že velitelem školy je plukovník von Stülpnagel. Na okraj poznamenává, že se při jeho výšce 208 centimetrů nedá přehlédnout. Můžeme se o tom přesvědčit už následující den. Jeho pobočníkem je nadporučík Flemming. V protikladu ke svému pánovi a mistrovi je to vysloveně malý šlachovitý člověk; kromě skládání přísahy a „Vůdcových narozenin“ není skoro vůbec vidět. Ovšem to v žádném případě neznamenalo, že by nic nedělal.

Dále se dozvídáme, že ve škole jsou dvě roty. Každá rota má čtyři čety, četa tři družstva. Patřím k 11. družstvu 1. roty. Jak jsem mezitím zaznamenal, jsem se svými 173 centimetry v rotě nejmenší. Až později jsem zjistil, že pozice „muže na levém křídle“ je při zatačení roty v útvaru velice namáhavá.

Koncem listopadu pokročil náš výcvik tak daleko, že se dá uvažovat o skládání přísahy při zachování vojenských rituálů. Před oběma nastoupenými rotami stojí vlajkonoš a jemu po boku poručíci Hille a Prinz s vytasenými šavlemi. V zastoupení rot vysílá každý z nich svého nejvyššího a nejmenšího vojáka ke složení přísahy na vlajku. Protože jsem ve své rotě nejmenší, jsem mezi nimi. Pobočník předčítá text přísahy a roty jej opakují. Velitel končí ceremoniál upozorněním na význam přísahy a od nynějška platný závazek bránit v případě nutnosti vlast s nasazením vlastního života. Pak se roty rozcházejí na své ubikace.

* * *

Na začátku prosince dostáváme zbraně náležející k výstroji - pušku 98k a bodák. Ten mě vždy, když jsem musel nést tuhle zastaralou zbraň, rozčiloval.

Následuje instruktáž v zacházení s puškou. Po dvou týdnech nám světili kulomet MG 34, ale ještě nestřílíme.

K mé velké radosti nám v těchto dnech šikovatel oznamuje, že je

velitel se stavem našeho výcviku naprosto spokojený a krátké vánoční dovolené tak nestojí nic v cestě.

1939

Šikovatel podává 10. ledna hlášení veliteli. Kapitán Köhler zdraví rotu: „Dobré ráno, chlapi!“ „Dobré ráno, pane kapitáne!“ burácí odpověď.

Když velitel řekne „Dobré ráno, chlapi!“ , má dobrou náladu, ale když nás osloví „Dobré ráno, roto!“ , je nevrlý. Přizpůsobili jsme se tomu.

Rota pochoduje poprvé na střelnici západně od statku Seitendorf. Jsem pověřený nesením střeliva a s několika kamarády se na konci roty vláčíme s bednou munice. Střelbě předcházeli nácvik míření. Výsledky jsou odpovídající. Není mezi námi žádné vyslovené „střelecké nemehlo“. To ovšem neznamená, že to tu a tam někomu neujede. Takovou chybu považuje příslušný poddůstojník za nedostatečnou soustředěnost a trestá ji deseti kliky. Těmto sportovním výkonům jsem se dokázal vyhnout.

Zbytek ledna, únor a březen jsou vyplněny pořadovými cvičeními, cviky s puškou, střelbou – také z kulometu – a pohybem v terénu. Když se vracíme ze stálého cvičiště na Kalkbergu, vypadáme obvykle jako čuňata. Při pochodu Frankensteinem jsou na kraji silnice stojící hospodyně a matky z našeho vzhledu zděšené a hlasitě dávají najevo svou nelibost. My náš stav tak nevnímáme a s nechutí myslíme jen na to, že budeme muset své oblečení dát zase rychle do pořádku.

* * *

Dnes je 5. května a máme výcvik v bojové střelbě. Pohyb v terénu s ostrou střelbou je přece jen něco jiného než dosavadní plížení a manévrování v poli. Je přece zvláštní, když vedle ležící obránce zahájí palbu „doprava dozadu“.

S vědomím, že jsme zažili něco skvělého, pochodujeme zpátky do kasáren. Velitel naší čtyř rotmistr Jauersch považuje za vhodné nás za výkony v terénu pochválit. Dělá to dost zřídka.

Po večeři dochází k velké hádce mezi dvěma mými spolubydlíci na světnici. Přicházím právě z kantýny a na začátku sporu jsem u toho

nebyl. Při otvírání dveří slyším slova jednoho z nich: „Ten zbabělec neměl odcházet do Holandska!“

Okamžitě poznávám, že se jedná o posledního německého císaře. Ten druhý oponuje: „Tuhle urážku císaře si vyprošuji. Jeho obrázek stojí na psacím stole mého otce a možná se ti také doneslo, že takový obrázek má pověšený ve své kanceláři i velitel naší roty. Kromě toho jsou souvislosti a pozadí jiné, než si myslíš. Ale ve tvých sedmnácti letech ti zjevně chybí rozhled!“

To byl okamžik, kdy si oba chtěli jít po krku. My ostatní jsme měli co dělat, abychom ty kohouty od sebe odtrhli. Tohle téma se už nikdy neotevřelo. Zařekl jsem se, že se nezmíním, že obrázek císaře visí také v obývacím pokoji mých prarodičů.

Výuka čety na pískovém modelu. Na prostorné půdě kasáren je vedle šaten učebna s pískovým modelem, který znázorňuje krajinu v okolí Frankensteinu. Zde se budou navčičovat úkoly průzkumného oddílu, které se budou v následujících dnech provádět v terénu. Jsem zde ve svém živlu. Kapitán Köhler považuje tuto problematiku za tak důležitou, že sám přebírá vedení výuky jednotlivých čet.

Okamžitě mi bylo jasné, že mu záleží na prosazení principu, že k nepříteli se blížící družstvo musí v zásadě zajišťovat jiné družstvo, které je v případě nutnosti schopno palbou umožnit odpoutání čelního družstva od nepřítele.

Na tento základní princip si vzpomínám v březnu 1940, když se důstojnický průzkumný oddíl 195. cyklistické roty, ke které jsem během francouzského tažení patřil, dostal bez zajištění do přepadu ze zálohy. Jako první padl poručík Gottbehüt a spolu s ním dva jeho muži. Jeden zraněný rotmistr skončil v zajetí a zbytek pohltila spásná tma.

* * *

Po návratu z dovolené o svatodušních svátcích jsme znovu ve Frankensteinu. Opět cvičíme v terénu. 2. června je zřejmé, že se jeden příslušník roty z dovolené nevrátil. Po dvou týdnech se dovídáme, že se v blízkém městském lese oběsil. Jak vyplynulo z dopisu na rozloučenou, nedokázal se vypořádat s tvrdostí výcviku.

6. června se v Berlíně koná přehlídka „Legie Condor“ před Vůdcem. Jejím posledním velitelem je generálmajor Freiherr von Richthofen,

do jehož velitelské působnosti v Sovětském svazu mě koncem roku 1941 převedeli. Ale to jsem dnes ještě nemohl tušit.

Ranní nástup! Rota je nastoupená. Šikovatel omílá svůj obvyklý program a pak nechává vystoupit deset mužů, mezi nimi mě. Říká nám, že máme posílit Frankensteinský pěvecký sbor při vystoupení na „Městských slavnostech“, události, jejíž význam přesahuje hranice města.

Jsem zděšený, protože vůbec neumím zpívat. Moje opatrně přednesené pochybnosti smetává šikovatel šmahem ze stolu: „Knoblauchu, vy nevíte o svém talentu!“ Musím se účastnit večerních nácviků. Vždycky se strachy úplně zpotím. V den vystoupení jsem naštěstí služebně zaneprázdněný.

9. červen nám přináší ostré střelby v prostoru Briesnitz. Území výcviku je zajištěné řetězem stráží. Po skončení cvičení se teprve večer zjišťuje, že chybí jeden muž zajišťovací čety. Velitel čety a družstva chybějícího vojáka odjíždějí autem na postavení stráží a toho hledaného nacházejí na jedné křižovatce. Neopustil místo, které měl hlídat. S velitelem družstva není několik dní řeč; musel dostat od velitele pořádný kartáč.

Jeden plukovník hovoří 21. června před celou školou o záchraně Slezska v roce 1914 před Rusy. Cítím, že většina mých spolužáků stěží poslouchá. Sověti v blízké budoucnosti na hranicích Říše – to je prostě nepředstavitelné.

Včera jsme byli posluchači, dnes jsme diváci. Před prostorem kasáren zaujala postavení baterie protiletadlových kanónů „osmaosmdesátek“. Sedíme kolem postavení a sledujeme dělostřelce v akci. Ve větší výšce přilétající letouny zachycují zaměřovací přístroji a pak na ně „střílejí“. Vydávají ohlušující rámus. Když se na závěr cvičení dostávají nízko letící letouny do prostoru protiletadlových kanónů ráže 20 mm, je dojem, který protiletadloví dělostřelci u pěchoty zanechávají, jednoduše fantastický.

24. června mám osmnácté narozeniny a odpoledne mám volno.

Noční poplach! Je jedna hodina ráno. Ostrý zvuk píšťalek poddůstojníků nás vyháňá z postelí. Sahat po vypínači světla je zbytečné - proud je vypnutý. V naprosté tmě se připravujeme k pochodu a za patnáct minut již vycházíme. Odchod směřem „Kalkberg“ na naše už měsíce dobře známé cvičiště. Máme zajišťovat předpokládaný „pluk 1“ a sondujícího nepřítele, kterého poskytla 2. rota, bojem donutit, aby

zůstal stát u Niederwaldu. Díky zásahu rozhodčího se nám to také podařilo. Při východu slunce se roty zase vracejí.

* * *

Již brzy ráno 1. července jedeme za dobrého počasí v koloně nákladních aut k Nise k 8. ženijnímu praporu. Po prohlídce vozového parku a těžké ženijní techniky nám předvádějí přemostění Nisy pontonovým mostem. Dělá to na nás velký dojem. Mohou nám vypadnout oči, když ženijní oddíl útočí s použitím ostrého střeliva a plamenometů na bunkr. Lehkovážně jsme se již považovali za „profíky“, ale ukázka ženistů nás vrátila na zem reality. Návštěvu u ženistů na Nise zakončilo vyhození betonového mostu do vzduchu.

Šikovatel mi sděluje, že zítra, společně s příslušníky 2. roty, pojedeme ve vozidle velitele školy na informativní cestu do Valbříšských hor. Dodává, že sice nechápe, proč padla volba na mne; ale rozhodl tak kapitán Köhler.

Do kasáren přijíždějí transportní vozidla. Dnes máme 5. července. Roty jsou nastoupené. Kapitán Köhler jako služebně starší velitel obou rot podává hlášení veliteli, který k nám před odjezdem ještě chvíli mluví. Účelem cesty je, jak říká, prohlídka bývalé československé linie bunkrů jihozápadně od Waldenburgu (dnes Wałbrzych). Kromě toho považuje za důležité, aby voják znal zemi, kterou bude možná muset bránit.

Roty nastupují. S mým kamarádem z 2. roty mě volá velitelův řidič. Hlášení veliteli. Plukovník von Stülpnagel nás zdraví podáním ruky a vyzývá nás, abychom si sedli na zadní sedadlo otevřeného osobního vozu. Vyjíždí se. Přes Waldenburg přijíždíme ke klášteru Grüssau. Prohlížíme si ke klášteru patřící významný slezský barokní kostel.

Jedeme dál a jihozápadně od Sovích hor narážíme na linii československých bunkrů. Plukovník von Stülpnagel nám vypráví, že s dalšími veliteli v době „československé krize“ tuto pohraniční oblast prozkoumávali jako civilní turisté s holí a batohem.

Jedeme dál přes Trutnov na jihovýchod. Když vidím místní tabuli „Náchod“, napadá mě, že v roce 1866 po této silnici postupovaly oddíly pruského korunního prince směrem na Josefův/Hradec Králové a podle Moltkeho plánu vmanévrovaly rakouského vojevůdce Benedeka do porážky u Hradce Králové/Sadové. S údivem zjišťuji, že to bylo to skoro na den před 73 lety.